

**חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע**

סניף פרשת ניצבים וילך תשפ"ו שנה 670
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

במשנה בראש השנה (פרק ד משנה א) מובא: "יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה וכו'".

בביתו את כלי המילה ולא הביאם עמו, אולי יואיל כבוד הרב להשאיל לו את כלי המילה שברשותו? להפתעתו של אבי הבן נענה הרב לבקשתו בשמחה וברצון: "הא לך, משאיל לך את הכלים בשמחה ובששון, ייקח וימול בהם. וכן היה, הילד נימול בידי של המוהל האחר בכליו של הרב צדקה זצ"ל.

בדרכו חזרה לביתו החל שמשו לשוחח עמו על מה שאירע, ובנתינים התפלא בפני הרב ואמר: "תמה אני על כבודו שעבר בשתיקה על התנהגותו של אבי הבן ועל חוצפתו, שלא די בכך שלא כיבדו במצוות המילה לאחר שהלך דרך ארוכה בעצם יום השבת, אלא עוד העיז לבקש את כלי המילה! אלמלא אני במקומכם, לא הייתי משאיל לו את כלי המילה בשום פנים ואופן!"

חייך אליו הרב חוצין ובפנים שוחקות השיב לו: "וכי ידעת? הנה אנכי כבר זכיתי להכניס בבריתו של אברהם אבינו אלפים מילדי ישראל, אבל אף פעם לא זכיתי לעשות את המצווה באופן כל כך מושלם כפי שעשיתי היום. מי כמוני מאושר היום" התפלא שמשו שבעתיים: "היום? הן היום לא עשה כבודו את המצווה כלל כי אם המוהל האחר התכבד בו במקום כבודו.

הסביר לו רבי צדקה: "כבר אמרו חז"ל: 'חשב אדם לעשות מצווה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה' ובכל פעם שאני מקיים מצוות מילה, אף שהיא מצווה גדולה וחשובה מאוד, מכל מקום עלול שיתערבו בעשייתה כל מיני 'נגיעות' ופניות מאחר שהקהל חולק לי כבוד ומכבדים אותי אחרי הברית, וקשה לי לעשות בכוונה צרופה בלתי לה' לבדו.

"לא כן הפעם, אשר לא מלתי את הבן בפועל, ואף אחר לא החזיק לי טובה, ולא חלקו לי כבוד אלא רק בשמים ממעל החשיבו לי כאילו עשיתי את המצווה, אם כן תיזקף היום לזכותי מצווה זכה, נקייה מכל פניות ונגיעות, כפי שהכתוב עצמו מעלה עליו 'חשב אדם לעשות מצווה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה'. אם כן זכיתי היום לשלמות במצוות מילה יותר מכל הפעמים שזכיתי למול ממש..."

אף לגבי ראש השנה שחל בשבת יש לומר, מכיון שאנו אנוסים ואיננו יכולים לתקוע בשופר הרי שבשמים תוקעים עבורנו ונחשב כאילו עשה, וכאשר נחשב כאילו עשה הרי שהוא עשה בצורה המהודרת והשלימה ביותר, וזו סיבה כי שנה שבה חל ראש השנה בשבת צריכה להיות שנה הרבה יותר טובה מאשר שנה שחל ראש השנה בשבת.

עוד יש לומר בזה, שכתב בספה"ק בני יששכר (מאמר חודש סיון) לבאר מדוע גוי ששבת חייב מיתה, משום שהשבת היא שרביטו של מלך ורק לעם ישראל בנו של מקום מותר להשתמש בשרביטו של מלך.

לפי זה יש לומר, שכל שנה בראש השנה אנו אומרים: "אם כבנים אם כעבדים", איננו יודעים באיזו הנהגה ינהג עמנו בורא עולם אם כאב רחום או כאדון קשוח. אולם בראש השנה שחל בשבת, כיון שמשתמשים אנו בשרביטו של מלך על כרחך בנים אנו לה' אלקיננו, ולכן מתנהג עמנו כרחם אב על בנים.

סיגורן של ישראל הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע אומר על המשנה הנזכרת לעיל שאומרת "יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת", דווקא ולכאורה די היה לומר "ראש השנה שחל להיות בשבת?"

אלא שכאשר חל ראש השנה בשבת הלא אסור לכתוב ורק לטובה הותר לכתוב משום פיקוח נפש, נמצא ברה"ה שחל בשבת אין כותבים רק טוב לישראל ועל כן הוא יום טוב.

מליצי יושר ליום הדין:

הרה"ק מווארקי נתייתם עוד בילדותו והרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע גידלו בביתו, ופעם כשנסע הרה"ק מלעלוב לרבו הרה"ק הרבי מלובלין על ראש השנה לקח עימו את הרה"ק מווארקי שהיה אז עדיין בימי עלומיו.

בהגיע עת תקיעת שופר שהה הרה"ק מלובלין בחדרו ולא נכנס לתקיעות, המתינו בני החבריה עד בוש והחליטו שיכנס הגדול שבחבורה הרה"ק מלעלוב לחדר הרבי ולהיוודע על סיבת העיכוב.

הלך הרה"ק מלעלוב כשאליו התלווה הרה"ק מווארקי ונכנס אצל הרבי מלובלין, פנה הרבי מלובלין להרה"ק מווארקי ושאל אותו: מה הוא לומד, וענה לו שלומד הלכות עדות. נענה הרה"ק מלובלין והקשה לו בהא דקיי"ל שהקרוב פסול לעדות בין לזכות ובין לחובה דבשלמא לזכות מובן שפיר שיש לו נגיעה לטובת קרובו, אך מדוע לא יתכשר הקרוב לעדות כשמעיד לחובתו הלא אדרבה הרי מזה רא' שמגיד האמת.

תירץ לו הרה"ק מווארקי, הרי כתיב בפרשת עדות "ועמדו שני האנשים" שמזה אנו רואים שהמעידים צריכים להיות בגדר אנשים ואם הקרוב מעיד על קרובו לחובתו סימן שהוא לא "איש".

כששמע הרה"ק מלובלין את הדברים הללו קם ממקומו ואמר: עתה נוכל ללכת לתקיעת שופר הרי כתיב "בנים אתם לה' אלקיכם" ומשום כך לא יתכן שישמע הקב"ה לטענת המקטרגים שמלמדים חובה על בניו.

סיפר הרה"ק רבי ברוך ממז'ב'ו זי"ע: פעם אחת שמעתי את השטן שהוא עומד ומקטרג בטענה רבונו של עולם הלא בניך חוטאים ואפילו כשעושים איזה מצוה אינם עושין עבורך שאתה ציוית כן, רק עבור עצמם כדי שתתן להם עבור זה פרנסה וכדומה.

ובזאת הטענה גבר ח"ו הכל והשבתי אני: רבונו של עולם הלא מידתו לעשות מידה כנגד מידה, אם כן הם עושים מצוותיו וכוונתם עבור עצמם, כן תעשה רצונם מה שמבקשים ממך וכוונתך תהא עבורך ע"ד הכתוב (ישעי' מח יא) "למעני למעני אעשה" והוא מידה כנגד מידה ובזה גמרתי את הבעל דבר.

הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זצ"ל פירש מה שאומרים בתפילה אחר פרשת העקידה: "רבונו של עולם כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם כן יכבשו רחמך את כעסך ויגולו רחמך על מדותיך וכו'". ולכאורה, איך אפשר לדמות רחמי אדם לרחמי הש"ת שהם חסדים גמורים?

והכוונה בזה, דהנה מצינו בגמרא (סנהדרין פט:), שבשעה שהלך אברהם אבינו לעקוד את יצחק, בא השטן לנגדו בכל מיני תחבולות בכדי לעכבו מלקיים רצון בוראו לעקוד את יצחק בנו, כיון דחזא דלא שמיע ליה אמר ליה: "כך שמעתי מאחורי הפרגוד השה לעולה, ואין יצחק לעולה". אמר לו: כך עונשו של בדאי, שאפילו אמר אמת אין שומעין לו. ומיאן אברהם אבינו ע"ה לשמוע לו. והוא מפני שבא מצד השטן.

וזוהי הכוונה בהתפילה: "רבונו של עולם, כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם, והיינו שלא רצה לשמוע בקול השטן, אף שאמר דברים הנראים אמת מאחר שבאו מפי השטן כן יכבשו רחמך את כעסך מעלינו, וכאשר יקטרג השטן על בני ישראל בטענות שיש בהם ממש, אל תשמע דבריו כלל שכך עונשו של בדאי שאפילו אומר אמת אין שומעין לו.